רעד א מיי׳ פ״א מהל׳ מכירה הל״ג סמג

עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קל

מעי׳ א:

סמג שם טוש"ע חו"מ

מוחפחה דב"ב פ"י ה"ו ט"ש ב"מ לט: ב"ב נא. פו. קנ:, ע"ש ב"מ לט: ד"ב נא. פו. קנ:, נ) [בכת"י ודפו"ר: ושאין], ג' ב"ק יב. ב"מ מז. ב"ב עז: קנ: [לעיל ז. גיטין כב.], ד) ב"מ ד: ק: שבועות לח: מ:, ה) יבמות נב. ב"ב נא., ו) [לעיל ט ע״ה], ז) ב״ב נא. [קסח], ה) [לעיל כ ע״ה. בכורות יג ע"א], ט) ב"מ מו: מו: חולין פג. ערובין פא: בכורות יג: [לקמן כח:], י) ב"ב כז. קג. פאה פ"ג מ"ו, כ) צ"ל ומעלהו, ל) [שבת לז ע"א, סוכה ו ע"ב], מ) [ברש"י שבר"ף: המלוה והנושא והנותן עם חבירו עליהן. ועיין רש"ש], () [ב"ב נד ע"ב], בחובות לג ע"ח. ב"ק ט
 ב"ק ט
 ב"ל, ע) [ב"ב מב ע"ח],
 ב"ל שברי"ף: מ"מ יסיכה דטענו מטלטלין וקרקעות היכה דטענו מטלטלין וקרקעות וכר], ל) [ברש"י שברי"ף: בשטר], ק) [ברש"י שברי"ף נוסף: למוכר], ד) [ברש"י נוסף: למוכר], ד) [ברש"י שבר"ף: לגבות ממנו דמים המפורשים בשטר], ש) [ויקרא כו], ס) [לקמן כח ע"ב],

לו] לה [דברים כו, נון], ב) [שם
שס, י. ועיין ר"ש בפיאה פ"ג
מ"ו ורש"י ב"ב כו ע"א], נו + ונט י ב ב כו ע נון, ג) [ע' תוספות כתובות לא. ד"ה דאי וד"ה נימא ותוס׳ עירובין עט: ד״ה לריך ותוס׳ ב״ק כט: ד״ה אלא], ד) [ד״ה אע״פ], **ה**) ת״י, ו) [הלכה ה], ו (נ"ב סד ע"לו, ק) ושם ד"ה ו) [כ כ פור ע מן, מז [מס ד ה בחטה], ע) [בחש"ל, ובר"ש מדעסויא גורסים אינו מתודה. ועיין רש"א. אמנס הרש"ש מקיים גירסא שלפנינו], י) [עי תוי"ט ד"ה ובבכורים שהניח

> מוסף רש"י הובא בסוף המסכת.

דברי תוס' בל"ע],

תום' ר"י הזקן יי בחבילי זמורות. הגבוהים מן הארץ ג' טפחים ונתנוהו עליהם. ואיכא דאמרי בחבילי ויראה אותן במקום גבוה ויגביה עצמו לאוכלם ונמצא יגביה עצמו לאוכלם המבא שהגביהו. **מתני'.** נקנין. שאם מכר לו קרקע ומטלטלים, בקנין הקרקע קנה המטלטלים בקנין הקרקע קנה במטלטלים בלא משיכה כדמפרש בגמ'. וזוקקין. שאם טענו מטלטלים וקרקעות והודה במקצת, הואיל ונתחייב בשבועה מהמטלטלים דמודה ובומקצת במטלטלים חייב שבועה, נשבע נמי אף על כפירת קרקעות ע״י גלגול אע״פ שאין נשבעים על כפירת קרקעות. **גמ'. שאין** כותבין. שאין רגילים לכתוב שטר מכר. לא קנה. ואע״פ שנתן המעות יכולין לחזור בהם. ואי פריש. אחד מהם אמר בפירוש או מוכר או לוקח. אי אמר לוקח אי בעינא בכספא אקנה או בשטרא אקנה. (ואם) [או בעינא בשטרא תקנה בעינא בכספא תקנה ידו על בעינא בכטפא הקנה ידו על העליונה של זה המתנה והוא יכול לחזור עד שיעשו את השטר והאחר אינו יכול לחזור משלקח הכסף. על הנייר או על החרס. וא"ת הרי כתב שיכול להזדייף הוא, וכ״ת בעדי מסירה והם יראו את השטר כשיתננו לו, הא קי״ל

שקיימין ועומדין לפיכך נסמכין עליהן: בחוקה. רפק ביה פורתאט או דיש אמלרים או נעל או פרץ כל שהואש: נקנין עם נכסים כול. אם מכר מטלטלין עם קרקע כיון שקנה לוקח את הקרקע באחד משלשה קנינים נקנים מטלטלין עמה: וווקקים. נכסים הללו שאין להם אחריות דקמיירי בהו תנא את הנכסים שיש להן כו'. אע"ג דאין נשבעין על הקרקעות לבדן כדנפקא לן בשבועות (דף מב:) (ב) היכא דטענו כלים וקרקעות ונתחייב לישבע על המטלטלין זוקקין המטלטלין את הקרקעות לישבע עליהן. האי זוקקין אנכסים קאי שאין להם אחריות ולאו אבית דין: גמ' ואימא עד דאיכא שטר. בהדי כסף דכתיב קרא (ירמיה לב) לה שנו. וכתוב בספר וחתום: דקני בכספא לחודיה אלא במקום שאין רגילין לכתוב שטר מכירה: לא קנה. דכיון דרגילין י בהכי לא סמכא דעתיה דלוקח עד דנקיט שטרא ועיקר דעתו לקנות על השטר הוא: ואם פריש. אם רצוני יקנה לי כספי או יקנה שטרי: אי בעינא כו'. להכי אמר תרוייהו שיהא הוא יכול לחזור בו אבל המוכר לא יחזור כדמפרש ואזיל שאם בא המוכר לחזור יאמר לו אני רוצה שיקנה לי כספי ואם הוא בא לחזור יאמר לו איני רולה שיהא כספי קונה עד שיבא השטר וכל זמן שלא קבלחי השטר אחזור בי: את ספר המקנה. אלמא יש קנין אף בספר לבדו: עד שיתן דמים. דלה גמר מוכר ומקנה עד דקביל דמים ואע"ג דקביל דמים בעי שטרא אלא היכא דפריש וכדאמרינן לעיל: הרי זו מכורה ונתונה. קא סלקא דעתך או או קתני: מפני רעתה. דניחה שליה דלקנייה ליה שטרא ללוקח כי היכי דלא מצי למיהדר ביה: רב אשי אמר. הך מתנית' בנותן מתנה מיירי וכולה חדא היא ולאו או או קתני אלא כך וכך כתב לו שדי מכורה ונתונה לך לייפות את כחו שאם יגבנה בעל חוב של נותן ממנה ישוב עליו לתבוע י) ממנו דמים המפורשים: ושבו בעריכם. גדליה בן אחיקם קאמר ליה: בישיבה. דתפשתם אשבו קאי: מיד ליד. דהיינו משיכה: ולר׳ יוחנן דחמר. בפרק הזהב: דבר חורה מעום קונות. כדאשכחן גבי הקדש ונתן הכסף

וקם לוש: אמר לך. מתני׳ לא תקשי לי דתקנתא דרבנן קתני תנא דמתני׳ שעקרו חכמים קנין המעות ואמרו לא מקנה אלא משיכה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייהים: ויתן להם אביהם. בבני יהושפט כתיב וסיפיה דקרא עם ערי מלורות ביהודה: לבורין בו. שיהו אותן מטלטלין מונחין באותו קרקע: ובוידוי ל"ג דאף מי שאין לו קרקע מחוודה על המעשרות ויכול לומר וברך את עמך את ישראל ואת האדמה השר נתתה לנוא ולא דמי לבכורים דבעי למימר אשר נתת לים:

. כר׳ אלעזר דאמר בגיטין פרק . אליעזר אלא בגיטין אבל בשטרות לא. תריץ דלקנות השדה קנה אע״פ שהוא יכול להזדייף, ולטרוף ממשעבדי לא טריף עד דאיכא כתב שאינו יכול להודייף. והכא אמרינן דקנה ואם הוא פקח עביד שטרא אחרינא. והעיקר שאם אין המוכר מודה לו בשטר לא קנה כל עיקר, והכא מיירי שהאחר מודה שהקנה לו זה הקרקע בזה השטר, והואיל ומודה לו שהקנה לו קרקע זה בזה השטר קנהו דניחא ליה בהני שהרי מוכרה מפני רעתה. מיהו אם פקח הוא קודם שיתן לו המעות יעשה לו שטר אחר. מפני רעתה. וגמר והקנה תכף שיעשה את השטר שהרי מפני שהיא קרקע רע מכרו ולא מפני שהיה צריך לדמים. רב אשי לא פליג במוכר שדהו מפני רעתה, אלא בא לדקרק לשון הברייתא דתני שדי מכורה לך שדי נתונה לך, דכולה במתנה איירי וכתב המתנה בלשון מכר דאחריות ט״ס הוא במכר ולא במתנה. ומשום הכי נתן לו בלשון מכר. בישיבה. היינו חזקה. איכא

מן הארץ שלשה טפחים יומוליכין עליהם דהגבהת שלשה טפחים הגבהה היא דנפקא ליה מתורת לבודם: בותנר׳ שיש להם אחריות.

אי נמי בחבילי זמורות: מתני' אינכסים שיש להם אחריות נקנין בכסף ובשמר ובחזקה בשאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה בינכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף ובשמר ובחזקה יוווקקין את הנכסים שיש להם אחריות לישבע עליהן: גמ' בכסף מגלן אמר חזקיה אמר קרא ישדות בכסף יקנו ואימא עד דאיכא שמר דכתיב וכתוב בספר וחתום אי כתיב יקנו לבסוף כדקאמרת השתא דכתיב יקנו מעיקרא כסף קני שמר ראיה בעלמא הוא אמר רב דלא שנו אלא במקום שאין כותבין את השטר אבל במקום שכותבין את השטר לא קנה יואי פריש פריש כי הא דרב אידי בר אבין כי זבין ארעא אמר אי בעינא בכספא איקני אי בעינא בשמרא איקני אי בעינא בכספא איקני דאי בעיתו למיהדר לא מציתו הדריתו ואי בעינא בשמרא איקני דאי בעינא למיהדר הדרנא בי: ובשמר: מנלן אילימא משום דכתיב וכתוב בספר וחתום והעד עדים והאמרת שמר ראיה בעלמא הוא אלא מהכא יואקה את ספר המקנה אמר שמואל לא שנו אלא יבשמר מתנה אבל במכר לא קנה עד שיתן לו דמים מתיב רב המנונא ייבשמר כיצד ייכתב לו על הנייר או על החרם אע"פ שאין בהם שוה פרומהי שדי מכורה לך שדי נתונה לך הרי זו מכורה ונתונה הוא מותיב לה והוא מפרק לה "במוכר שדהו מפני רעתה רב אשי אמר במתנה ביקש ליתנה לו ולמה כתב לו לשון מכר כדי ליפות את כוחו: ובחזקה: מנלן אמר חזקיה אמר קרא יושבו בעריכם אשר תפשתם במה תפשתם בישיבה דבי ר' ישמעאל תנא יוירשתם אותה וישבתם בה במה ירשתם בישיבה: ושאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה: מנלן דכתיב זוכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד לידי וולר' יוחנן שדאמר דבר תורה מעות קונות מאי איכא [®] למימר תנא תקנתא דרבגן קתני: נכסים שאין להם אחריות: מנהני מילי אמר חזקיה דאמר קרא יויתן להם אביהם מתנות וְגוֹ' עם ערי מצורות ביהודה איבעיא להו בעינן צבורים או לא אמר רב יוסף תא שמע יר' עקיבא אומר

יקרקע כל שהוא חייבת בפאה ובבכורים[•]

אי נמי. משכחת לה הגבהה אלל פיל: בחבילי זמורום. הגבוהים 🧩 גמי בחבילי זמורות. פי׳ בקונטרס משכחת לה להגבהת פיל בחבילי זמורות הגבוהים מן הארץ שלשה ומעלהו עליהן דהגבהת ג' הגבהה היא דנפיק לה מתורת לבוד ולפירושו בכלים לא מצי היינו קרקעות שאחריות כל אדם הלוה⁶ והנושה בחבירו עליהן לפי - למימר דליקני מדין הגבהה שיניח כלים תחת רגליו דסתמייהו אין

בעוביין שלשה טפחים ולפי' ר"ת דמפרש דהגבהה בטפח קני 0 ל"ל סתם כלים אין בעוביין טפח וקשה אמאי נקט חבילי זמורות לנקוט אבנים או עלים ומפרש הרב משולם דלהכי נקט חבילי זמורות לפי שהן מחכל פיל כדאמרינן פרק מפנין (שבת דף קכת.) מטלטלין חבילי זמורות בשבת מפני שהן מאכל לפילין ומגביהין לפיל חבילי זמורות למעלה והוא קופץ ומגביה את עלמו מן הארץ ואוכלן ואין לתמוח אי חשיבא הגבחה בחכי דכה"ג אשכחן בפרק שילוח הקן א (חולין דף קמב.) כי היכי דליגבינהו ולקנינהוב: אמר קרא שדות בכסף יקנו. הא דלא (א) אייתי מקרא דכתיב

גבי עפרון (בראשית כג) משום דדילמא

ה"מ מנכרי שכל קנינו בכסף: על הנייר או על החרם. פי׳ לעיל ולמה כתב (TP (J. T)) בלשון מבר כדי לייפות כחו. וא״ת ולמה כתב לו בלשון מתנה בשלמה מכר משום אחריות אלא מה יפוי כח יש במתנה אי משום דבמתנה לית ביה משום דינא דבר מלרא הא אמר בפרק המקבל (ב"מ דף קח:) דמתנה דאית בה אחריות אית בה משום דינא דבר מלרא וי"ל דשני שטרות כותב לוג אם לריך לאחריות מראה של מכר ואם לריך לדינא דבר מצרא מראה של מתנה ומצניע של מכר ה) זועוד נראה דמיירי שפיר בשטר אחד והא דכתב ליה בלשון מתנה לפי שהאמת הוא כך וכו"] ובירושלמי בפירקין מפרש דיפוי כח של מתנה היינו לגבי בור ודות דמוכר שדה בסתם לא מכר בור ודות" אבל

מתנה נעין יפה נותן הכלד: קרקע כל שהוא חייבת בפאה. בירושלמי דמסכת פאה פריך על הך משנה עד שלא קלרה אינה חייבת בפאה ומשקלרה אין כאן שיור ומשני תפתר שהיה שם קנה א' ובו חמשה שיבולות מדדחיק לומר כן משמע דבכל שהוא (כ) חייבת בפיאה וכן משמע בסמוך דדחיק לאוקמא במחט ותלה בה מרגליות ובפרק לא יחפור (ב"ב דף ס:ח) מוקי לה בחטה דאי באילן לא מיחייב בבכורים אא"כ היה לו י"ו אמה לכל רוח כשיעור יניקה ותימהה דהא חטה נמי יונקת שלשה טפחים כדמוכח בשמעתא דערוגה בפרק ר' עקיבא ו (שבת דף פה.) וי"ל אע"ג דיניקה עד שלשה טפחים

מ״מ אין עיקר יניקתה אלא כנגדו וכה"ג אשכחן גבי אילן גופיה אע"ג שהשרשים מתפשטים חוץ לי"ו אמה הכדמוכח בלא יחפור (ב״ב שם) אפ״ה לא בעי אלא י״ו אמה דכך הוא עיקר יניקתו: ובוידור. פי׳ בקונטרס דל״ג בוידוים דאף מי שאין לו קרקע מתודה על המעשר ויכול לומר וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו ולא דמי לבכורים דבעי למימר אשר נתת לי וכן פר"י דל"ג ובוידוי ולא מטעם דרש"י אלא משום דבירושלמי (דפאה פ״ג) פריך אהא מילתא גופא אמאי לא תני ובוידוי' אלמא משמע דלא גרסינן ליה וגם משמע מי שאין לו קרקע שי מחודה כגון פירות לקוחין":

ולכתוב

ולכתוב

סיי קלח סעיי א: רעו ג מייי שם הל״ח סמג שם טוש"ע חו"מ סי רב מע" א: רעז ד מי" פ"ה מהל' טוען ונטען הל"ג ממג עשין לה טוש"ע חו"מ סי' לה סעי ה: ה: מהלי מכירה הל"ד סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' קל סעי' ז: רטבו ד מיי שם הל״ה מוש״מ שם סעיף ח: רפ ז מיי' פ"ג מהל' זכייה הל"ה סמג שם טוש"ע הלית סמג שם פושית הו"מ סי' רמא סעי' א: רפא ח מיי' פ"א מהלי מכירה הל"ז חמג שה מוש"ע חו"מ סי קלא סעי א: רפב ט מיי שם טור ש"ע שם סער ב: ר מיי שם פייג הל"ח סמג שם טוש"ע שם סיי קלח ס"א קלח כ"הל מחנות עניים הל"ג:

תורה אור השלם

 שְׁדוֹת בַּבֶּסֶף יִקְנוּ וְכָתוֹב בַּסֵפֶר וְחָתוֹם וְהָעֵד עדים בָּאֶרֶץ בִּנְיָמן וּבְּסְבִיבֵי יִרוּשָׁלֵם וּבְעָרֵי יְהוּדְה וּבְעָרֵי הַהַר וּבָעַרי הַשְּׁפַלָה וּבַעַרי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם 2. וָאֶקַח אָת סַפֶּר הַמִּקְנָה אָת דֶּהֶחְתוּם הַמִּצְוְה וְהַחְקִּים וְאֶת הַגְּלוּי: ירמיהו לב יא 3. וַאֲנִי הִנְנִי ישׁב בַּמִּצְפָּה לֵעמד לְפָנֵי הַכַּשְׂדִים אֲשֶׁר יָבאוּ אַלִינוּ וְאַתֶּם אִסְפוּ ושמן וקיץ ַרְּנְיֵּכֶם וּשְׁבוּ בְּעֲרֵיכֶם אֲשֶׁר. בְּכְלֵיכֶם וּשְׁבוּ בְּעֲרֵיכֶם אֲשֶׁר תְפַשְׂתֶם: ירמיהו מ י 4. כי אתם עברים את הירדן לְבֹא לֶרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִיָּ אֱלֹהַיכָם נֹתֵן לְכָם וירשתם אתה וישבתם בה: דברים יא לא

זבוים אלא 5. וְכִי תִּמְכְּרוּ מִמְכְּר לַעֲמִיתֶךּ אוֹ קְנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךּ אַל תונו אִיש אֶת אָחִיו:

וַיָּתֵּן לָהֶם אֵבִיהָם מָתָנוֹת רַבּוֹת לְכֶּסֶף וּלְזְהָב וּלְמִגְדָנוֹת עם עָרִי מְצָרוֹת וּלְמִגְדָנוֹת עם עָרִי מְצָרוֹת ביהודה ואת הממלכה נתן לִיהוֹרֶם כִּי הוּא הַבְּכוֹר:

הנהות הב"ח

(מ) תום' ד"ה אמר וכו' איימי מקרא. נ"ב ע"ל דף ב ד"ה א"נ שדות: (ב) ד"ה קרקע וכו' משמע דבכל שהוא ממש

מוסת תוספות

א. גבי לוי בר סיסי דאקני א. גבי לוי בר סיסי דאקני ליה פירות שובכו לרב יהודה אתא לקמיה דשמואל א"ל זיל טרוף אקן כי היכי דליתגבהו ותיקנינהו. מוס׳ הרח״ש. ב. שכל שנגבה מחמתו הרי הוא כאילו גבי משיכה קורא לה והיא באה. ליטנ״ל, ג. בחד לשון

נ"ב נא. ד. דתנן בפרק המוכר את הבית (ב"ב סה.) בד"א במוכר אבל בנותן מתנה נותן את כולם. **מוס' הרא"ע.** ה. כיון דכל שהוא דוקא חיטה נמי היכי מחייבא. מוס' הלח"ש. ז. וכיון שאין לו יניקה גולן הוא ואין מביאין ממנו ביכורים כדאמרינן (ב"ב כו) באילן הנטוע תוך י"ו אמה שאין מביאין ממנו ביכורים. ריטנ"א. ז. שהיא מכחשת את הקרקע. מוס' הלח"ש. וכיון דכן תו לא חשיב גולן. ריטנ"א. זו. עשרים וחמש אמה. מוס' הלח"ש. ט. דאי וידוי בכורים הא קתני בכורים ואי וידוי מעשר. ליטנ"א. י. דקאמר עלה בירושלמי ר' מנא בעי ולמה לית אנן אמרין מי שאין לו קרקע פטור מן הוידוי דכתיב ואת האדמה אשר נתת לנו וכר'. מוס' הרפ"ש.

מ"ד דהואיל וגבי כסף אמרינן דבמקום שכותבין שטר לא קנה עד שיכתוב ריתן דמים הכי נמי בחזקה, ולא היא, דא"כ (למה) לא נתבאר בגמ" גבי חזקה כמו שביארנו גבי כסף ושטר, אלא חזקה לחודה מהניא דהואיל והניחו לעשות מעשה בגוף הקרקע ודאי גמר והקנה. וכן דעת הר"ם (מכירה פ"א ה"ח, עכ"מ). מיד ליד. היינו משיכה. תקנתא דרבנן. דמשיכה קונה ולא מעות. עם ערי. בבני יהושפט כתיב, ע"י ערים שהקנה להם קנו המטלטלים.